

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Marek Motuk

w sprawie **I. D.**,

skazanego z art. 244 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 9 maja 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze

z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. II K 274/22

**uchyla wyrok w zaskarżonej części, dotyczącej orzeczonego
zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych (pkt. 2),
i sprawę w tej części przekazuje Sądowi Rejonowemu w K. do
ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z dnia 3 listopada 2022 r., sygn. II K 274/22, I.D. został uznany za winnego tego, że w dniu 21 marca 2022 r. w B., pow. [...], woj. [...], jadąc drogą publiczną, kierował pojazdem mechanicznym marki V. o nr rej. [...], nie stosując się do orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Ś. w sprawie sygn. akt VI [...] zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych,

obowiązującego od dnia 31 stycznia 2022 r. na okres 2 lat, tj. występku z art. 244 k.k., za który przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k., orzeczone zostały: kara 10 miesięcy ograniczenia wolności ze zobowiązaniem skazanego do wykonywania w tym czasie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin miesięcznie i na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. oraz środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat.

Wyrok powyższy uprawomocnił się w dniu 11 listopada 2022 r. bez postępowania odwoławczego (k. 23).

Kasację od tego orzeczenia, na korzyść skazanego, złożył Prokurator Generalny. Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 42 § 2 k.k., polegające na orzeczeniu na tej podstawie, wobec I.D. środka karnego w postaci 3-letniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, podczas gdy wskazany przepis ma zastosowanie do sprawców przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, którzy w czasie ich popełnienia znajdowali się w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegli z miejsca zdarzenia drogowego. Skazanemu nie przypisano natomiast takich zachowań (art. 244 k.k.), w konsekwencji czego prawidłowe, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie winno zawierać jako podstawę orzeczenia przedmiotowego środka karnego art. 42 § 1a pkt 2 k.k. W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Kamiennej Górze do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co determinowało tryb jej rozpoznania - art. 535 § 5 k.p.k. Słusznie skarżący zarzucił wyrokowi wadliwość polegającą na obrazie powołanych przepisów prawa materialnego, tj. art. 42 § 2 k.k. i art. 42 § 1a pkt 2 k.k.

Zgodnie z art. 42 § 1 k.k. sąd może orzec zakaz prowadzenia pojazdów określonego rodzaju w razie skazania osoby uczestniczącej w ruchu za przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w szczególności, jeżeli z okoliczności popełnionego przestępstwa wynika, że prowadzenie pojazdu przez tę osobę zagraża

temu bezpieczeństwu. I.D. nie przypisano jednak działania, które wyczerpywałoby znamiona przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Jego zachowanie polegało bowiem do kierowaniu pojazdem mechanicznym wbrew orzeczonemu uprzednio zakazowi, co stanowiło występki z art. 244 k.k., skatalogowany w ramach przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości (rozdział XXX Kodeksu karnego). Przedmiotem ochrony tego przepisu jest respektowanie orzeczeń sądowych ustanawiających określony rodzaj zakazu lub nakazu. Przepis art. 42 § 2 k.k. normuje natomiast obligatoryjne orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów określonego rodzaju lub wszelkich pojazdów (niekoniecznie mechanicznych - zob. wyrok SN z dnia 16 września 2020 r., IV KK 269/20, LEX nr 3126095). Jest to dopuszczalne w wypadku popełnienia czynu przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w stanie nietrzeźwości lub odurzenia bądź zbiegnięcia z miejsca popełnienia przestępstwa określonego w art. 173 k.k., art. 174 k.k. lub art. 177 k.k. Obligatoryjne orzeczenie przedmiotowego środka karnego na podstawie powyższego przepisu następuje na okres nie krótszy niż 3 lata.

Odnosząc powyższe do realiów sprawy, to oczywiście niedopuszczalne było orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na podstawie art. 42 § 2 k.k., gdyż nie zostały spełnione ustanowione w tym przepisie przesłanki. Jedyną regulacją, która implikuje taki obowiązek jest art. 42 § 1a pkt 2 k.k., odnoszący się do przypadku skazania za przestępstwo określne w art. 244 k.k., jeżeli czyn polegał – jak *in casu* - na niezastosowaniu się do zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych. Co prawda przepis ten, podobnie jak i art. 42 § 2 k.k., przewiduje obligatoryjne orzeczenie przedmiotowego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, to jednak w tym ostatnim unormowaniu zdefiniowana została dolna granica tego środka, która wynosi 3 lata, podczas gdy - zgodnie z art. 43 § 1 k.k. – jej odpowiednik w pozostałych przypadkach wynosi rok. Co więcej, zgodnie z brzmieniem art. 84 § 2 k.k., który w wypadku orzeczenia środka karnego określonego w art. 42 § 2 k.k. nie zezwala na skrócenie w toku postępowania wykonawczego czasu jego trwania, skazanemu zostałaby niezasadnie zamknięta droga do ewentualnego zastosowania tej instytucji.

Orzeczenie wobec skazanego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na podstawie art. 42 § 2 k.k. stanowiło zatem uchybienie, które

ocenić należało jako rażące. Wpływ tego mankamentu na treść orzeczenia w tej części był istotny i niewątpliwy (art. 523 § 1 k.p.k.). Nie tylko stanowił obrazę przepisów prawa materialnego, ale również skutkował realnym ukształtowaniem sytuacji prawnej skazanego w sposób mniej korzystny, aniżeli zostałaby ona ujęta przy prawidłowo zastosowanym art. 42 § 1a pkt 2 k.k. Konsekwencją musiało być więc wydanie przez Sąd Najwyższy orzeczenia kasatoryjnego - w odniesieniu do wadliwej części wyroku.

Kierując się powyższą argumentacją orzeczono zatem jak w sentencji.

D. P.

[ł.n]